

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 19 lutego 2018 r.

Poz. 1056

WOJEWODA ŚLĄSKI

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR NPII.4131.4.11.2018 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 16 lutego 2018 r.

w sprawie zmiany nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 w związku z art. 1 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r., poz. 744 z późn. zm.), dalej jako „ustawa”

zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się nazwę ulicy: "**Aleksandra Zawadzkiego**" (25821) położonej na terenie Miasta Gliwic, na całym jej przebiegu, na: "**Anny Jagiellonki**".

§ 2. Wykonanie zarządzenia zastępczego powierza się Prezydentowi Miasta Gliwice.

§ 3. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

§ 4. Zarządzenie podlega wykonaniu począwszy od dnia wejścia w życie.

Uzasadnienie

Przepisy art. 1 ust. 1 i 2 ustawy stanowią, że nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Przepis art. 6 ust. 2 ustawy stanowi, że w przypadku niewykonania tego obowiązku w ww. terminie tj. do dnia 2 września 2017 r. właściwy wojewoda ma obowiązek wydania zarządzenia zastępczego, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął wyżej wskazany termin. Wydanie ww. zarządzenia zastępczego, zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy winno zostać poprzedzone uzyskaniem opinii

Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z przepisem art. 1.

W przedmiotowej sprawie Wojewoda Śląski pismem Nr NPII.4100.194.2017 z dnia 8 września 2017 r. zwrócił się do Prezydenta Miasta Gliwice z prośbą o udzielenie informacji, dotyczącej m.in. ulicy "Aleksandra Zawadzkiego" położonej na terenie miasta Gliwice, tj. kto i kiedy nadał nazwę tej ulicy. W przypadku, gdy była to Rada Miasta Gliwice (ew. Miejska Rada Narodowa), poproszono o przesłanie Wojewodzie uchwały w sprawie nadania nazwy ww. ulicy wraz z uzasadnieniem. W odpowiedzi, pismem z dnia 14 września 2017 r. Kierownik Referatu Ewidencji Gruntów Urzędu Miasta w Gliwicach, działający z upoważnienia Prezydenta Miasta Gliwice, wyjaśnił że Gmina nie posiada informacji, kto i kiedy nadał nazwę tej ulicy.

Następnie pismem z dnia 15 listopada 2017 r. Wojewoda zwrócił się z prośbą o podanie propozycji nowej nazwy m.in. ww. ulicy, adekwatnej do nazw ulic, które położone są w najbliższej okolicy.

W odpowiedzi na powyższe, Zastępca Prezydenta Miasta Gliwice, pismem z dnia 29 listopada 2017 r. przekazał wykaz nazw ulic, które położone są w najbliższej okolicy ulicy "Aleksandra Zawadzkiego".

Wskazanej ulicy Aleksandra Zawadzkiego w Centralnym Rejestrze Ulic (ULIC) prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny nadano identyfikator 25821.

Wojewoda Śląski, realizując wymóg wynikający z art. 2 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 3 ustawy, pismem z dnia 15 listopada 2017 r., Nr NPII.4100.194.2017 zwrócił się do Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii, dotyczącej zgodności nazwy m. in. ulicy "Aleksandra Zawadzkiego", położonej na terenie Miasta Gliwice z art. 1 ustawy. W dniu 2 lutego 2018 r. Wojewodzie Śląskiemu została doręczona opinia Nr BUW-940-11(21)/18 wskazująca, że w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej nazwa ulicy "Aleksandra Zawadzkiego" w miejscowości Gliwice jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

W ww. opinii wskazano, m.in. że: *"Aleksander Zawadzki (1899-1964) ps. „Kazik”, „Wacek” - był komunistycznym działaczem stalinowskim, członkiem władz i centralnych struktur KPP, PPR, PZPR, wysokim funkcjonariuszem państwowym w okresie PRL, wieloletnim wicepremierem i Przewodniczącym Rady Państwa PRL. W pierwszej połowie lat dwudziestych pracował jako górnik na terenie Dąbrowy Górniczej. Tam zetknął się z ruchem komunistycznym, wstępując kolejno do Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej, a następnie do Komunistycznej Partii Robotniczej Polski (przekształconej w 1925 r. w Komunistyczną Partię Polski). Jego doświadczenie wojskowe w okresie przygotowań komunistów do działań terrorystycznych i dywersyjnych sprzyjało szybkiemu awansowi w hierarchii partyjnej. W 1924 r. wysłano go na specjalne szkolenia polityczne i dywersyjne do Moskwy.*

Po powrocie do Polski Zawadzki działał kolejno na terenie Okręgu Radom-Kielce KPP, a później w Zagłębiu Dąbrowskim oraz na Wileńszczyźnie. 9 VII 1925 r. został aresztowany w Wilnie przez polską policję. Oskarżono go o udział w zabójstwie umieszczonego w strukturach partii komunistycznej agenta policji oraz o działalność antypaństwową. Otrzymał wyrok 6 lat pozbawienia wolności. Na wolność wyszedł 2 III 1932 r. Niedługo po tym wyjechał ponownie do ZSRR, gdzie przeszedł kolejne szkolenie – tym razem ukierunkowane na konspiracyjną dywersyjną w jednostkach Wojska Polskiego. Do kraju przedostał się w maju 1934 r., już jako członek Komitetu Centralnego KPP. Niedługo później objął oficjalnie funkcję kierownika Centralnego Wydziału Wojskowego KPP, który zajmował się działalnością dywersyjną w Wojsku Polskim oraz prowadził przygotowania do prowadzenia akcji dywersyjnych na tyłach Wojska Polskiego na wypadek wojny polsko-sowieckiej. Wydział ten był faktycznie ekspozyturą sowieckiego wywiadu rozpracowującą struktury polskiej armii. W związku z działalnością w „wojskówce” KPP Zawadzki został 13 stycznia 1936 r. ponownie aresztowany. Skazano go na 15 lat więzienia za kierowanie kilkudziesięcioosobową sowiecką siatką wywiadowczą na terenie Polski. Karę pozbawienia wolności odbywał w Brześciu nad Bugiem. Początkowo był w Pińsku funkcjonariuszem sowieckiej administracji. Po ataku Niemiec na ZSRR ewakuowano go do Moskwy. W 1942 r. zmobilizowano go do Armii Czerwonej, w której szeregach walczył w stopniu starszego sierżanta m.in. pod Stalingradem. We wrześniu 1943 r. przeniesiono go do tworzonych pod dowództwem Z. Berlinga polskich jednostek u boku Armii Czerwonej. Skierowano go do 2 Dywizji Piechoty. Równolegle w roku 1943 skierowano go do pionu polityczno-wychowawczego jednostek formowanych z Polaków u boku Armii Czerwonej. Szybko objął stanowisko zastępcy szefa Wydziału Oświatowego 1 Korpusu. W styczniu 1944 roku został zastępcą dowódcy 1 Korpusu ds. polityczno-wychowawczych, a następnie zastępcy do spraw polityczno-

wychowawczych dowódcy I Armii. Był członkiem Rady Wojennej Armii Polskiej w ZSRR. Jako jeden z najbardziej doświadczonych przedwojennych działaczy komunistycznych został powołany do ścisłych władz utworzonego na polecenie Stalina Związku Patriotów Polskich, który był tymczasowym sztyldem, pod którym prowadzono sowiecką politykę wobec Polski i Polaków w ZSRR. Został także przewodniczącym Centralnego Biura Komunistów Polskich. Później mianowano go oficjalnie szefem tzw. Polskiego Sztabu Partyzanckiego, który na wzór także tworzonych przez sowieckie dowództwo Ukraińskiego czy Białoruskiego Sztabu Partyzanckiego miał koordynować działalność dywersyjną na terenach jeszcze nie zajętych przez Armię Czerwoną. Od 22 VII 1944 r. do 2 III 1945 r. był zastępcą do spraw polityczno-wychowawczych naczelnego dowódcy WP, na które Stalin wyznaczył Michała Rolę-Żymierskiego. W styczniu 1945 roku objął stanowisko pełnomocnika na Śląsk i Zagłębie Dąbrowskie w imieniu utworzonego przez ZSRR komunistycznego Rządu Tymczasowego. Miesiąc później mianowano go wojewodą śląsko-dąbrowskim. Funkcję tę pełnił do roku 1948. Równoległe był członkiem najwyższych władz Polskiej Partii Robotniczej. W 1944 roku został włączony w skład nowoutworzonego ścisłego grona kierowniczego Polskiej Partii Robotniczej - Biura Politycznego KC PPR.

W dalszych latach stalinizmu pozostawał członkiem najwyższych władz partyjnych i państwowych. W latach 1948-1954 był członkiem Biura Organizacyjnego Komitetu Centralnego PZPR, członkiem KC PZPR oraz członkiem Biura Politycznego i sekretarzem KC PZPR. Od 1949 roku był jednocześnie wicepremierem, później przewodniczącym Centralnej Rady Związków Zawodowych, a w latach 1950 – 1952 ponownie wicepremierem komunistycznego rządu. Był współodpowiedzialny za zbrodnicze metody sprawowania władzy w tym okresie. Funkcje partyjne i państwowe łączył z przydzieloną mu funkcją posła w Krajowej Radzie Narodowej. Od roku 1954 był członkiem władz i przewodniczącym utworzonego przez komunistów Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Narodowego i (następnie Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Jedności Narodu). Od listopada 1952 r. był formalnie głową komunistycznego państwa jako przewodniczący Rady Państwa PRL. Zmarł 7 VIII 1964 r. w Warszawie.

Wojewoda Śląski w pełni podziela i przyjmuje wnioski płynące z ww. opinii, uznając konieczność zmiany nazwy ulicy "Aleksandra Zawadzkiego", jako sprzecznej z art. 1 ust. 1 ustawy.

W związku z powyższym Wojewoda Śląski postanawia o nadaniu ulicy Aleksandra Zawadzkiego, położonej na terenie Miasta Gliwice nazwy "Anny Jagiellonki".

Zgodnie z dostępnymi źródłami: Anna Jagiellonka (ur. 18 października 1523 r. w Krakowie, zm. 9 września 1596 r. w Warszawie) – córka Zygmunta I Starego i Bony Sforzy, od 1575 r. królowa Polski. W 1576 r. poślubiła Stefana Batorego, który został królem Polski. Po śmierci męża (1586) doprowadziła do wyboru na króla Polski Zygmunta III Wazy.

Nie ulega wątpliwości, że Anna Jagiellonka jest godna upamiętnienia poprzez nadanie nazwy ulicy. Ponadto nazwa ta koreluje z pozostałymi nazwami ulic położonych w najbliższej okolicy, tj. m.in. ul. Bolesława Chrobrego oraz ul. Władysława Jagiełły.

Reasumując, wydanie zarządzenia zastępczego w przedmiotowej sprawie, należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Pouczenie:

1. Na niniejsze zarządzenie zastępcze, zgodnie z art. 6c ustawy, w związku z art. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 2495), służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia zarządzenia, jedynie w przypadku, gdy brak możliwości wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy, wynikał z przyczyn niezależnych od jednostki samorządu terytorialnego.

2. Zgodnie z art. 5 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat. Zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Wojewoda Śląski

Jarosław Wieczorek

Otrzymują:

- 1) Rada Miasta w Gliwicach,
- 2) a/a